

כנס הרצליה 2016 HERZLIYA CONFERENCE

המזרח התיכון לאחר חיסול המדינה האסלאמית בעיראק ובסוריה תובנות סימולציית כנס הרצליה ה - 16

ד"ר, אל"מ (מיל.) שאול שי

המזרח התיכון לאחר חיסול המדינה האסלאמית בעיראק ובסוריה

תובנות סימולציית כנס הרצליה ה - 16

המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS) קיים סימולציה במסגרת כנס הרצליה ה- 16 בנושא: המזרח התיכון לאחר נפילת המדינה האסלאמית בעיראק וסוריה.

הסימולציה התקיימה ב - 14 ביוני 2016, במרכז הבינתחומי בהרצליה, בהשתתפות מומחים מהאקדמיה, מקבלי החלטות, שגרירים ואנשי מערכת הביטחון. בסימולציה השתתפו שלוש אוניברסיטאות מובילות מחו"ל:

- China Foreign Affairs University
- The Woodrow Wilson School of Public and International Affairs at Princeton University
- Sciences Po CERI Paris, France

18 מדינות וארגונים יוצגו בסימולציה: ישראל, ארה"ב, רוסיה, סין, האיחוד האירופי, תורכיה, עיראק, סוריה (אסד), סוריה גורמי אופוזיציה, המדינה האסלאמית, כורדים, חיזבאללה, איראן, ערב הסעודית, מצרים, ירדן, רשות פלסטינית, חמאס.

עקרי ממצאי הסימולציה הוצגו ב-16 ביוני 2016 במליאת כנס הרצליה בהשתתפות נציגי האוניברסיטאות מחו"ל.

תודתי למתן הוברמן, אורי ברזל, רום לוטן וד"ר לסלי טריס ולכול הסטודנטים שהתנדבו לקחת חלק בסימולציה ועבדו עם הקבוצות השונות.

תודה מיוחדת לחברת וויקיטרט שהעמידה לרשותנו את התוכנה באמצעותה נוהלה הסימולציה.

בברכה,

ד"ר, אל"מ (מיל.) שאול שי

מנהל הסימולציה

תרחיש הסימולציה

במהלך שנת 2016 התנהלו שתי מערכות, אשר הביאו לחיסולה הטריטוריאלי של המדינה האסלאמית בעיראק ובסוריה.

המערכה על א-רקה

בסוריה כבשו כוחות של קואליציה בהובלת ארה"ב את האזורים הצפון מזרחיים של סוריה (בסמוך לגבול עם תורכיה) ואת העיר א-רקה, בירת המדינה האסלאמית. במערכה הקרקעית נטלו חלק כוחות כורדיים, סעודיים, תורכיים וכוחות מיוחדים אמריקניים. הכוחות הקרקעיים זכו לסיוע אווירי מסיבי של ארה"ב, תורכיה וערב הסעודית.

כוחות הקואליציה נמנעו מפגיעה בכוחות הנאמנים לאסד, אולם כוחות אלה נצורים כעת במובלעות במרחב שליטת כוחות הקואליציה.

אסד דורש נסיגה מידית של הכוחות הזרים משטחה של סוריה, דרישה שזוכה לגיבוי רוסי.

בלחימה בא-רקה ובצפון מזרח סוריה נהרגו למעלה מ-2,000 לוחמים של המדינה האסלאמית ונתפסו מאות מאנשי הארגון, אולם מנהיג הארגון, אבו בכר אל בגדאדי, לא נתפס ומעריכים כי הצליח להימלט (קיים מידע לא מאומת על הימצאותו בלוב).

המערכה על מוסול

כוחות כורדיים, כוחות תורכיים, צבא עיראק, מיליציות שיעיות פרו-איראניות וכוחות של משמרות המהפכה של איראן, בסיוע אווירי מסיבי של ארה"ב הצליחו לכבוש את העיר מוסול מידי כוחות המדינה האסלאמית. אבדות המדינה האסלאמית במערכה בעיר וסביבותיה נאמדו ב-3,000 לוחמים.

קאסם סלימאני, מפקד כוח קודס של משמרות המהפכה, היה מעורב בניהול המערכה במוסול.

השליטה בעיר נחלקת בין הכוחות הכורדיים, השולטים בחלקים הצפוניים של העיר, כוחות תורכיים בפרברים המערביים וכוחות צבא עיראק והגורמים השיעים, השולטים במרבית שטחה של העיר.

ממשלת עיראק דורשת מהכורדים לפנות את השטחים שתפסו בעיר ומתורכיה להוציא את כוחותיה משטחה של עיראק.

המעצמות

הנשיא אובמה הכריז בנאום מיוחד, כי ארה"ב השיגה ניצחון חשוב במלחמה נגד הטרור והביע את תקוותו, כי לאחר תבוסת המדינה האסלאמית השקט והיציבות יחזרו לשרור באזור.

ארה"ב, האיחוד האירופי ורוסיה מקיימות מגעים לכינוס ועידה בינ"ל בחסות האו"ם להשגת הסדרים מדיניים בסוריה ובעיראק.

כורדים

מתנהלים מגעים בין מנהיגי הכורדים בעיראק ובסוריה וכן נציגים מה- PKK במגמה להכריז על הקמת מדינה כורדית.

המדינה האסלאמית

אלפי פעילים של המדינה האסלאמית ירדו למחתרת וחלקם מנסים להימלט מחוץ לשטח עיראק וסוריה. תורכיה, ירדן וערב הסעודית הגבירו את הפיקוח לאורך גבולותיהן כדי למנוע כניסת פעילי המדינה האסלאמית לשטחן.

בתגובה למפלות שספג בעיראק ובסוריה, ביצע ארגון המדינה האסלאמית סדרת פיגועים ברחבי העולם:

- פגוע התאבדות בלונדון, בו נהרגו 30 בני אדם ונפצעו למעלה מ-100.
- פגוע ירי ופגוע התאבדות בפריז, בו נהרגו 12 בני אדם ונפצעו 32.
- מכונית תופת התפוצצה ליד שגרירות ארה"ב באנקרה. בפגוע נהרגו 8 עובדי שגרירות ו-30 אזרחים תורכיים.
- פיצוץ 6 מכוניות בבגדאד, שגרם ל-160 הרוגים ומעל ל-300 פצועים.
- טרוריסטים של המדינה האסלאמית השתלטו על מגדל משרדים בקואלה לומפור, בירת מלזיה, ומחזיקים בבני ערובה אמריקניים, בריטיים ואוסטרליים.

המערכה בתימן

בשיחות השלום המתנהלות בכווית בין הקואליציה בהובלת ערב הסעודית, נשיא תימן האדי והמורדים החות'ים הושג הסכם על סיום הלחימה והקמת ממשלת פיוס לאומית, בראשה יעמוד הנשיא האדי. הנשיא האדי חזר לבירה צנעא והקים ממשלה חדשה.

ערב הסעודית

בנאום שנשא המלך סלמאן, הוא הדגיש את תרומת ארצו לניצחון על המדינה האסלאמית ולהשגת הסכם השלום בתימן והכריז, כי בשלו התנאים להשבת השקט והיציבות לאזור.

משבר הומניטרי במזה"ת

בעקבות הלחימה נגד המדינה האסלאמית בא-רקה ומוסול נמלטו מערים אלה מאות אלפי תושבים והחריפה בעיית הפליטים בסוריה ובעיראק. ארגוני הסיוע והאו"ם מדווחים על עליה חדה במספר הפליטים ועל מחסור חמור במזון, מי שתיה ותרופות.

מזכ"ל האו"ם

קורא לכינוס מידי של ועידה בינ"ל לפתרון בעיית הפליטים והשבת הסדר והביטחון לאזור.

הרשות הפלסטינית

ראש הרשות הפלסטינית, אבו מאזן, הודיע כי בכוונתו לדרוש כי הועידה הבינ"ל, שתתכנס לדון בעתיד המזה"ת לאחר נפילת המדינה האסלאמית, תדון גם בפתרון הבעיה הפלסטינית כחלק מהפתרונות להסדרת המשברים במזרח התיכון. כמו כן, קרא אבו מאזן לחמאס להצטרף לממשלת אחדות לאומית.

ישראל והזירה הצפונית

בעקבות נפילת המדינה האסלאמית והמפלות שספגו כוחות האופוזיציה בסוריה, כוחות הנאמנים לאסד, כוחות של חזבאללה וגורמים ממשמרות המהפכה האיראניים השתלטו על השטח הסורי משיפולי החרמון ועד אזור קוניטרה. הכוחות החלו בהכנת ביצורים ובהעברת אמצעי לחימה לאזור, בהם משגרי רקטות ונשק נ"ט. חזבאללה תגבר את כוחותיו בדרום לבנון באמצעות יחידות של הארגון ששבו מסוריה ללבנון.

התפתחויות בתרחיש במהלך הסימולציה

התפתחות ראשונה:

התנקשות באסד, פעילות משמרות המהפכה בסוריה, ותפקידה של רוסיה בזירה הסורית רדיו דמשק מדווח:

לאריג'אני נהרג, כנראה בידי כוחות משה"מ. ככל הנראה מדובר בהתחלה של רשימת חיסולים של רפורמיסטים בידי משה"מ.

ניסיון כיבוש של ארמון אסד על-ידי חיילים במדים של משמרות המהפכה, ככל הנראה בראשות קאסם סלימאני. תוצאות המבצע: אסד נהרג ע"י משה"מ, קאסם סלימאני נעדר בקרב, מאות הרוגים של משה"מ.

כוחות מיוחדים סוריים ורוסיים השתלטו על ארמון הנשיאות והחזירו שקט ושליטה לדמשק ולסוריה כולה.

בדמשק הוקמה ממשלת חירום זמנית בראשות מטכ"ל הצבא סורי.

בדמשק:

מצב חירום בסוריה, שליטה מלאה במדינה ע"י כוחות סוריים ורוסיים (שליטה במרחב האווירי, במרחב הקיברנטי ובמרחב המידע).

כוננות שיא במחוז צבאי דרומי של סוריה, הגברה של רכבת ימית ואווירית מרוסיה לסוריה, כוחות משלוח רוסיים חדשים הגיעו לסוריה.

ממשלת החירום הזמנית משדרת לתושבי המדינה ולעולם החופשי מסרי הרגעה ושליטה.

הטלויזיה הסורית:

ראיון של אסמא'א אלאסד, אשתו של בשאר אלאסד, לטלויזיה הסורית: "בעלי השהיד מת מות קדושים מידי הכופרים של משמרות המהפכה. אני מפקידה את גורלי, גורל ילדי וגורל ארצי, בידיים של הממשלה הזמנית".

סעודיה:

דיווח על ניסיון של מתקפת סייבר (עם עקבות איראניות) על מתקני נפט ועל חלק מבתי הזיקוק הסעודיים.

מעבדת קספרסקי מדווחת על קשר בין כלי התקיפה לבין חוות שרתים באיראן.

התפתחות שניה: הכורדים מתקדמים לעבר מדינה עצמאית

ברזאני מכריז על משאל עם בכורדיסטן העיראקית בנושא ההגדרה העצמית של כורדיסטן. המשאל יערך באוקטובר 2016. מבקש את תמיכת המערכת הבינלאומית בהתפתחות זו.

הודעה על איחוד שלושה קנטונים כורדיים בסוריה: אל ג'זירה, כובאני ועפרין. תמיכה ברעיון האזור הפדרלי בסוריה.

דווח כי היחידות להגנת העם ויחידות הנשים להגנה הגיעו לים התיכון. פתיחת מסדרון צר זה לים התיכון אינה משפיעה על ביטחון שכנינו ואף מגבירה אותו ואת ביטחוננו.

התפתחות שלישית: תכנית בינ"ל לבחירות בסוריה ולשיקום המדינה

רוסיה, סין, האיחוד האירופי ומצרים מודיעות על תכנית משותפת לקיום בחירות בסוריה, לאחריות יוקצו משאבים רבים לשיקום האזור.

התפתחות רביעית: משבר בין הממשל העיראקי לבין הכורדים

מכיוון שהכורדים סרבו לנהל משא ומתן עם הממשלה העיראקית, ממשלת עיראק פיטרה את שר האוצר הכורדי (עם כל ההשלכות התקציביות שיש למהלך זה מבחינת הכורדים) ומינתה את האדי אל-עמרי במקומו. ישנם דיווחים לא מאומתים על כך ששני מנהיגים כורדים עיראקיים הגיעו מסלימאניה אל בגדאד כדי לדון בעתיד כרכוכ.

רשימת המשתתפים בסימולציה

מנהל הסימולציה:

אל"מ (מיל.) ד"ר **שאוּל שי**, מנהל מחקרים, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), המרכז הבינתחומי הרצליה; לשעבר סגן ראש המועצה לביטחון לאומי

הנהלת הסימולציה:

ד"ר **לסלי טריס**, עמיתת מחקר, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), בי"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה

מר **מתן הוברמן**, בי"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה

מר **אורי ברזל**, עמית מחקר, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), בי"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה

מר **רום לוטן**, בי"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה

ישראל:

השגריר **זלמן שובל**, לשעבר שגריר ישראל בארה"ב; חבר הוועד המנהל, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS) אלוף (מיל.) **גרשון הכהן**, לשעבר מפקד הגיס הצפוני

ח"כ אלוף (מיל.) **איל בן-ראובן**, לשעבר מפקד החזית הצפונית במלחמת לבנון השנייה

ד"ר **שביט מטיאס**, עמיתת מחקר בכירה, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), המרכז הבינתחומי הרצליה; לשעבר המשנה ליועץ המשפטי לממשלה לעניינים בינ"ל; עמיתת מחקר, Hoover Institution Stanford University

אל"מ (מיל.) ד"ר **שמואל אבן**, עמית מחקר בכיר, INSS

ד"ר **רון ברגמן**, ידיעות אחרונות

ארה"ב:

Amb. Prof. **Daniel C. Kurtzer**, Fmr. Ambassador of the US to Israel and to Egypt; S. Daniel Abraham Professor of Middle East Policy Studies, Woodrow Wilson School of Public and International Affairs, Princeton University, חבר הוועד המנהל, IPS מכון

השגריר **אלון פנקס**, לשעבר הקונסול הכללי של ישראל בניו יורק, ארה"ב

Mr. **Keith O. Tucker**, Director, Strategic Studies Group, Lockheed Martin Aeronautics

ד"ר **אמנון כוורי**, עמית מחקר, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), בי"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה

רוסיה:

ד"ר **דימה אדמסקי**, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), בי"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה

ד"ר **יעקוב פלקוב**, בי"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה

האיחוד האירופי:

ד"ר **אסתר לופטין**, מנהלת, המרכז ללימודי אירופה, המרכז הבינתחומי הרצליה

מר **ערן עציון**, מנכ"ל הפורום לדיאלוג אסטרטגי

Prof. **Charles Tenenbaum** - Director of the Conflict & Development Program, Sciences Po Paris

מר **טומי שטיינר**, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), המרכז הבינתחומי הרצליה

סין:

Prof. **SU Hao**, President, Beijing Geopolitical Strategy and Development Association China Foreign Affairs University

תורכיה:

השגריר **ד"ר אלון ליאל**, לשעבר שגריר ישראל בתורכיה; בי"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה
ד"ר **גליה לינדנשטראוס**, המכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS)

איראן:

ד"ר **עודד ברוש**, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), המרכז הבינתחומי הרצליה
מר **מאיר ג'בנדפר**, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), בי"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה
ד"ר **רו צימט**, עמית מחקר, מרכז אליאנס ללימודים איראניים, אוניברסיטת תל אביב; עורך "זרקור על איראן", מרכז המידע למודיעין וטרור ע"ש מאיר עמית

סוריה – משטר אסד:

פרופ' **אייל זיסר**, דיקן, הפקולטה למדעי הרוח, אוניברסיטת תל אביב
תא"ל (מיל.) **אמנון סופרין**, לשעבר קצין מודיעין שדה ראשי וראש אגף המודיעין במוסד. עמית מחקר במכון IPS
אל"מ (מיל.) **פסח מלובני**, לשעבר בכיר באגף המודיעין של צה"ל

סוריה – ג'בהת אל נוסרה והאופוזיציה:

ד"ר **אלי כרמון**, חוקר בכיר, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), המרכז הבינתחומי הרצליה
ד"ר **מיכאל ברק**, חוקר בכיר, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), המרכז הבינתחומי הרצליה

המדינה האסלאמית (עיראק, סוריה):

פרופ' **בוזע גנור**, דיקן בית ספר לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה ומנכ"ל המכון למדיניות נגד טרור (ICT), המרכז הבינתחומי הרצליה
פרופ' **אסף מוגדם**, מנהל אקדמי, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), ראש תכניות התואר השני בממשל, בי"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה
ד"ר **אורי גולדברג**, עמית מחקר, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), המרכז הבינתחומי הרצליה; מרצה, המכללה לביטחון לאומי, צה"ל

חיבאללה / לבנון:

ד"ר **איתן עזאני**, סמנכ"ל המכון למדיניות נגד טרור (ICT), המרכז הבינתחומי הרצליה
ד"ר **בנדיטה ברטי**, עמיתת מחקר, המכון למחקרי ביטחון לאומי (INSS)

עיראק:

פרופ' **אמציה ברעם**, ראש המרכז לחקר עיראק, אוניברסיטת חיפה
פרופ' (אמריטוס) **מיכאל אפל**, מרצה בכיר במחלקה להיסטוריה של המזרח התיכון, אוניברסיטת חיפה
ד"ר **רונון זיידל**, סגן ראש המרכז לחקר עיראק, אוניברסיטת חיפה

הכורדים (עיראק, סוריה, תורכיה):

פרופ' **עפרה בנג'ו**, המחלקה להיסטוריה של המזרח התיכון, אוניברסיטת תל אביב; עמיתת מחקר בכירה, מרכז משה דיין לחקר המזרח התיכון ואפריקה
מר **אליעזר (גיזי) צפרייר**, לשעבר בכיר בשירות הביטחון הכללי ובמוסד; יועץ לעניינים ערביים לרוה"מ וראש תחנות המוסד בעיראק הכורדית ואיראן

הרשות הפלסטינית:

פרופ' **שאול משעל**, עמית מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), בי"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה
ד"ר **דורון מצא**, מנהל במחלקת המחקר לסוגיה הפלסטינית, משרד רוה"מ; חוקר במכון למחקרי ביטחון לאומי
אל"מ (מיל.) **יוני פיגל**, חוקר בכיר וראש דסק, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), המרכז הבינתחומי הרצליה

חמאס:

ד"ר **ראובן ברקו**, מומחה לעניינים פלסטיניים
ח"כ סא"ל (מיל.) ד"ר **ענת ברקו**, עמיתת מחקר, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), המרכז הבינתחומי הרצליה
מר **אוהד חמו**, חברת החדשות של ערוץ 2

מצרים:

השגריר **יצחק לבנון**, לשעבר שגריר ישראל למצרים; עמית מחקר, המכון למדיניות נגד טרור (ICT), המרכז הבינתחומי הרצליה
ד"ר **מירה צורף**, מרצה בכיר, החוג להיסטוריה של המזרח התיכון ואפריקה; חוקרת, מרכז משה דיין לחקר המזרח התיכון

ירדן:

השגריר **יעקב רוזן**, לשעבר שגריר ישראל לירדן; יועץ בכיר, המרכז למחקר מדיני, משרד החוץ
פרופ' **ריאד אל-חורי**, מרצה ויועץ בכיר למכון ללימודי דמוקרטיה ובחירות, אוניברסיטת ירדן

ערב הסעודית ומדינות המפרץ:

ד"ר **מיכל יערי**, האוניברסיטה הפתוחה
ד"ר **יוסי מן**, עמיתת מחקר בכיר, המכון למדיניות ואסטרטגיה (IPS), ב"ס לאודר לממשל, דיפלומטיה ואסטרטגיה, המרכז הבינתחומי הרצליה; ראש המחלקה ללימודי המזרח התיכון, אוניברסיטת בר אילן

נושאים מרכזיים לבחינה בקבוצות העבודה

- ההסדר המועדף לגבי יישוב המשבר בסוריה
- ההסדר המועדף לגבי יישוב המשבר בעיראק
- העמדה ביחס לשאלת הקמתה של מדינה כורדית עצמאית
- פתרונות לבעיית הפליטים והמשבר ההומניטרי במזה"ת
- כיצד מקדמים פתרון לסכסוך הישראלי – פלסטיני ?
- כיצד תפעל המדינה האסלאמית בנסיבות החדשות ?

ישראל והזירה הצפונית – ישראל עוקבת אחר ההתפתחויות האזוריות בעקבות נפילת המדינה האסלאמית בעיראק וסוריה ומקיימת התייעצויות עם שחקנים אזוריים והמעצמות (ארה"ב, ורוסיה). ישראל דבקה במדיניותה שלא לנקוט עמדה לטובת אחד מהצדדים במלחמת האזרחים בסוריה אולם היא רואה באיראן ובחזבאללה את האיום המרכזי לביטחונה ופועלת למניעת התפתחות איום מצד כוחות איראניים וחזבאללה ברמת הגולן. ישראל זוכה לתמיכת ארה"ב בנקיטת צעדים הגנתיים והרתעתיים להרחקת איומים אלה מגבולה ברמת הגולן.

ישראל תומכת בכינוס ועידת שלום בינלאומית שמטרתה השבת השקט והיציבות לסוריה ועיראק ופתרון בעיית הפליטים במזה"ת.

ישראל ממשיכה לראות במדינה האסלאמית על שלוחותיה איום גם לאחר שזו איבדה את שליטתה בשטחים בסוריה ועיראק ועוקבת אחר מוקדי פעילות הארגון ודפוסי הפעולה שלו בנסיבות החדשות שנוצרו.

ישראל והסוגיה הפלסטינית - ישראל דבקה בפתרון הסכסוך הישראלי – פלסטיני על בסיס "שתי מדינות לשני עמים" ומאשימה את הצד הפלסטיני בקיפאון המדיני. הרשות הפלסטינית רואה בוועידת שלום אזורית, שעיקר עיסוקה בהסדרת המצב בסוריה ובעיראק, הזדמנות לקדם את רעיון המדינה הפלסטינית על בסיס יוזמת השלום הערבית. אבו מאזן מאיים כי המשך הקיפאון בתהליך המדיני יוביל להתפטרותו ולקריסת הרשות הפלסטינית.

מצרים הציעה לקיים בקהיר שיחות ישירות בין ישראל לבין הרש"פ על בסיס יוזמת השלום הערבית או הצרפתית. ישראל שוקלת את ההצעה המצרית.

אבו מאזן שואף להגיע להסכם פיוס עם חמאס ולאחדות לאומית פלסטינית, מהלך שסייע בידיו בקידום תהליך שלום עם ישראל ואולם מאמצים אלה לא נוחלים הצלחה.

ישראל מוכנה לשקול את האפשרות לקחת חלק בוועידה בינ"ל שתעסוק בהשבת השקט והיציבות באזור, אולם ישראל מתנגדת בתוקף לכך שהנושא הישראלי - פלסטיני יהפוך לנושא העיקרי של הוועידה. עמדתה של ישראל בנושא זה זוכה לתמיכה של ארה"ב שסבורה שוועידת שלום אזורית היא לא המסגרת המועדפת לקידום התהליך.

האיחוד האירופי תומך גם הוא בפתרון של שתי מדינות, מדינה פלסטינית עצמאית, דמוקרטית, בעלת רצף טריטוריאלי ובת-קיימא, לצדה של ישראל. האיחוד האירופי סבור גם כן, כי משא ומתן בין הצדדים היא הדרך הטובה ביותר להתקדמות.

ישראל סבורה כי הסכמתה לדון בנושא הסכסוך הישראלי – פלסטיני במסגרת ועידה בינ"ל תתרום לשיפור היחסים בינה לבין מדינות ערביות ומוסלמיות במזה"ת ומעבר לו.

ישראל – חמאס - בנסיבות החדשות שנוצרו במזה"ת לאחר נפילת המדינה האסלאמית בסוריה ועיראק, תנועת החמאס הביעה נכונות להיכנס למשא ומתן עם ישראל באמצעות תיווך של אחת מהמדינות המוסלמיות (טורקיה, קטר, ערב הסעודית, מצרים) על מנת להגיע ל"הודנה" בתמורה להסרת המצור מרצועת עזה. ישראל אינה שוללת מהלכים אלה.

ישראל - רוסיה - רוסיה הפכה לשחקנית מרכזית במזה"ת באמצעות שילוב מתוחכם ואגרסיבי של שימוש בכוח צבאי גלוי וחשאי ומהלכים מדיניים שנועדו להפיק את המרב מההישגים הצבאיים של רוסיה ובעלי בריתה באזור. רוסיה הצליחה ליצור סביבה אסטרטגית שבה היא יכולה להוביל מהלכים

תוך שיתוף פעולה עם המעצמות האחרות: ארה"ב, סין, האיחוד האירופי, אשר ישרתו בראש וראשונה את האינטרסים הרוסיים בסוריה, עיראק ויתר המזרח התיכון. רוסיה הצליחה לבסס את קשריה הן עם המדינות הערביות הסוניות והן עם השיעיות ולהפוך לגורם המייצב העיקרי באזור. ניתן להצביע על תהליך שיוביל לדומיננטיות רוסית באזור (Pax Russia). בנסיבות אלה מדינת ישראל מיחסת חשיבות רבה מבעבר לשמירת יחסים תקינים ודיאלוג עם רוסיה.

הנושא הכורדי – הפלגים הכורדים מנסים לקדם את הרעיון של הקמת מדינה כורדית אך מתקשים לגבש מדיניות אחידה ומתואמת בנושא. מרבית המדינות באזור וכן המעצמות (למעט רוסיה) מתנגדות להקמת מדינה כורדית עצמאית. ישראל נמנעת מנקיטת עמדה פומבית בנושא.

תורכיה - מוכנה להקמת מדינה כורדית בצפון עיראק בתמורה להסכמה לנוכחות צבאית תורכית בצפון עיראק באזור מוסול. ממשלת עיראק מתנגדת לכל מהלך שיפגע בשלמותה של המדינה.

ארה"ב

ארה"ב נותרה מחויבת לביטחון בנות בריתה וליציבות המזרח התיכון. ארה"ב מברכת בהקשר זה על תבוסת המדינה האסלאמית בא-רקה ובמוסול, ובמקביל נחושה לשמר את הקואליציה הבינ"ל נגד הטרור במטרה למנוע – ככל הניתן – התפרצות מחודשת של אלימות וטרור נגד יידינו. ההנהגה האמריקנית באזור נותרת בהקשר זה חשובה וחיונית כבעבר.

ארה"ב שואפת לנצל את תבוסת המדינה האסלאמית בא-רקה ובמוסול כהזדמנות להוציא לפועל את תהליך "ז'נבה 2" בסוריה. התהליך יכלול שינוי פוליטי משמעותי, רפורמה חוקתית, קיום בחירות ותהליך פיוס לאומי במסגרת זמנים סבירה. ארה"ב תתיעץ בנושא עם רוסיה ושותפות נוספות ל"ז'נבה 2", כולל האופוזיציה הסורית.

במסגרת ההתיעצות עם רוסיה, ארה"ב תדגיש את תמיכתה ביציאת כל הכוחות הזרים, ובכלל זה כוחות רוסיים, מסוריה ומלוב עם התייצבות המצב במדינות אלה.

ארה"ב תומכת בשלמות הטריטוריאלית של עיראק ומבינה, שלאורך זמן, על כל הכוחות הזרים יהיה לעזוב את עיראק. על הדבר להתבצע בתיאום מירבי על מנת למנוע הווצרותו של ואקום מסוכן.

ארה"ב ממשיכה בתמיכתה בשאיפות הכורדיות לאוטונומיה ומאמינה, כי שאיפות אלה יכולות להיות מסופקות בסוריה ובעיראק. ארה"ב הפצירה בכורדים להמנע משינוי הסטטוס-קוו בשטח בטרם עת.

ארה"ב מודאגת מאוד מנוכחות משמרות המהפכה וחזבאללה בדרום סוריה לאורך גבול ישראל ברמת הגולן. ארה"ב הודיעה לישראל, כי תתמוך בצעדים הגנתיים והרתעתיים מצדה ותתיעץ עם ישראל לגבי התפתחויות ואיומים בזירה זו.

ארה"ב מוטרדת מאוד גם מן האיומים מצד משה"מ כלפי סעודיה ומדינות המפרץ. בהקשר זה, הנשיא הורה לפרוס כוחות צבא אמריקניים נוספים באזור. כמו-כן, ארה"ב הבטיחה למצרים להענות בחיוב לבקשות מצריות לעזרה בהתמודדות עם איום הטרור בחצי האי סיני.

רוסיה

רוסיה פועלת לקיום בחירות בסוריה בתמיכת ארה"ב בעוד שמונה שבועות. האמריקנים מברכים על היוזמה אבל חוששים שהיא מוקדמת מדי, שחודשיים אינם מספיקים לייצוב סוריה וכן דואגים גם לגבי בטחון ישראל.

רוסיה מציעה תכנית משותפת לה ולסין להשקעות בתשתיות בסוריה, הכוללות את שיקום המדינה והקמת איים מלאכותיים מול סוריה. האיחוד האירופי תומך ביזמה זו ויקצה כספים לפתרון משבר הפליטים.

סין ורוסיה משקיעות יחדיו מאמצים לשקם את סוריה, כאשר בפניהן שלוש מטרות: שלום ויציבות אזורית, הבעת מעורבות בסוריה ותמיכה באופוזיציה ובממשלה הקיימת, שתעבודנה יחדיו על מנת להקים ממשלה חדשה.

רוסיה מדגישה את הצורך במתן פתרון לבעיית הפליטים.

רוסיה מדגישה את חשיבות שמירת השלמות הטריטוריאלית של עיראק (לא תומכת בעצמאות פורמלית של מדינה כורדית).

רוסיה ניסתה לנהל מגעים מאחורי הקלעים עם ההנהגה של החוגים הרפורמיים של איראן, אך ההנהגה מפוחדת ואינה מעוניינת לשוחח בנפרד מהנהגתה הרשמית.

רוסיה וסעודיה משתפות פעולה בנושאי גרעין לצרכי שלום וחלל. רוסיה אף שולחת משלחת של יועצים צבאיים לסעודיה.

רוסיה עדכנה את אבו מאזן כי היא נותנת חסות למחנות הפליטים הפלסטיניים בסוריה.

רוסיה מציינת, כי לבקשת הרשות הפלסטינית, תתערב ביחסי הרשות עם ישראל והחמאס, תדבר עם חמאס ותידחף אותה לכיוון ממשלת אחדות וב-בעת רוסיה מבטיחה, שתפנה גם לישראל, כדי שנתניהו יצא בהצהרות מתונות כדי להרגיע את זעם התושבים והגורמים המתסיסים בשטח הרשות.

האיחוד האירופי

המשבר בסוריה: מטרת האיחוד האירופי היא לשים קץ לסכסוך ולאפשר לעם הסורי לחיות בשלום במדינתו. האיחוד האירופי מאמין בתהליך פוליטי, אשר יוביל לשינוי שלטוני בדרכי שלום, המבוסס על עקרונות "תהליך ז'נבה" מיוני 2012, והעולה בקנה אחד עם החלטה 2254 של מועצת הבטחון של האו"ם מדצמבר 2015.

המשבר בעיראק: האיחוד האירופי תומך בתהליך הדמוקרטיזציה בעיראק והשתלבותה באזור ובקהילה הבינלאומית. בנוסף, האיחוד האירופי שואף לחזק הסכמי שיתוף פעולה קיימים עם עיראק, וכן לחזק את שיתוף הפעולה המסחרי בין הצדדים.

מדינה כורדית עצמאית: האיחוד האירופי מכיר ברגישות הנושא ובסבלם של מיליוני כורדים, החיים באזור. אולם, אופיו הדמוקרטי של האיחוד האירופי מונע בעדו מלנקוט עמדה רשמית בנושא בשל העדר קונצנזוס בין המדינות החברות בארגון.

משבר הפליטים והמשבר ההומניטארי במזרח התיכון, האיחוד האירופי מוטרד מאוד מן המשבר ההומניטארי, אשר הוביל לבריחת מיליוני פליטים מהאזור. בדצמבר 2014 הקים הארגון קרן נאמנות אזורית מטעם האיחוד האירופי בתגובה למשבר והתחייב לסיוע הומניטארי בהיקף של 5 מיליארד יורו.

הסכסוך הישראלי-פלסטיני, מטרת האיחוד האירופי הינה להביא לפתרון של שתי מדינות לשני עמים, כאשר מדינה פלסטינית עצמאית, דמוקרטית, בעלת רצף טריטוריאלי ובת-קיימא מתקיימת לצדה של ישראל והשכנות הנוספות באזור. המדיניות ארוכת הטווח של האיחוד האירופי רואה בדרך המו"מ כדרך הטובה ביותר להתקדמות, כפי שהוצהר בהחלטת הפרלמנט האירופי מדצמבר 2014.

העקרונות המנחים את המדיניות הסינית הינם: שימור הסדר האזורי של המזרח התיכון והשלמות הטריטוריאלית של המדינות. סין תפגש עם עיראק, סוריה, רוסיה וארה"ב להמשך הדיונים במצב.

סין מאמינה, כי חשוב לקיים ניהול מובנה ומושכל של הסוגיות במזרח התיכון.

לסין השפעה כלכלית באזור, כך שביכולתה למלא תפקיד חיובי בחיזוק החוסן הלאומי של המדינות וביציבות האזורית.

נסיונה של סין בהשגת פיוס לאומי, פיתוח לאומי ושמירת לכידות בעת תהליכי בניית אומה יכול לסייע למדינות האזור להשגת מטרות אלה.

סין תומכת בארה"ב בתפקידה החיובי בנושא שיתוף פעולה עם הקהילה הבינלאומית לשמירת היציבות והסדר האזורי המקורי במזרח התיכון.

סין תומכת בהצעת רוסיה לשתף פעולה עם האיחוד האירופי במטרה לקיים בחירות בסוריה ולמצוא פתרון למשבר הפליטים. סין יכולה להקצות משאבים לפרויקט זה, מכיוון שיש לה את האמצעים הכספיים לכך והינה בעלת נוכחות כלכלית באזור.

המדינה האסלאמית

הישרדות: ניסיון ליצור קשר עם גורמים בינלאומיים להציל את הנהגת המדינה האסלאמית. רוב הלוחמים הזרים חוזרים למדינות מוצאם, חלק ימשיכו בפעילות בארגונים שונים.

פיצול: הארגון מתפצל אחרי מותו של המנהיג אבו בכר אל בגדדי. מחד, קיים הזרם המרכזי של הארגון, ומאידך, יש חלקים בארגון שיקצינו אף יותר. ההנחה שהפלגים הקיצוניים יהיו מיעוט מקרב חברי הארגון.

הזרם המרכזי: הזרם המרכזי מתפצל כאשר חלק גדול ממנו מצטרף לאל קאעדה, ובעיקר לג'בהת אלנצרה וינסה להשפיע ולהקצין את הארגונים האלה. החלק השני יצטרף לשלוחות אחרות של המדינה האסלאמית בעולם, בעיקר במערב אפריקה ובצפונה.

ביזור: הפירוק של המדינה האסלאמית יוביל לפיזור אנשיו ברחבי העולם בשאיפה להקים מוקדים חדשים בכל מקום אליו יגיעו.

ג'יהאד אינדיבידואלי: חברי ארגון המדינה האסלאמית ישאפו לחזק ולהעצים את ג'יהאד היחידים באמצעות תעמולה. זו המורשת המרכזית שהמדינה האסלאמית משאירה אחריה - "אנחנו בכל מקום וכל אחד יכול לקחת סכין ולהיות שהיד".

סיכום: התקיים דיון באשר לרעיון המרכזי של המדינה האסלאמית, "רעיון הח'ליפות" והאפשרויות לקיומו גם לאחר נפילת שלטונה בחלקי סוריה ועיראק. ההנחה היא שהח'ליפות יכולה להמשיך ולהתקיים כרעיון שאינו תלוי בשטחים בסוריה ועיראק, מאחר והוא רעיון דתי אוניברסלי. על כן, הוא יכול להתקיים גם בטריטוריות מצומצמות שפעילי הארגון יגיעו אליהן ברחבי העולם.

סוריה – אסד

הממשלה הזמנית בדמשק נשלטת על ידי הצבא הסורי והמצב בסוריה התייצב תודות לסיוע רוסי. הממשלה הזמנית בדמשק קיימה פגישות עם רוסיה, האופוזיציה הסורית, הכורדים, סין וחיבאללה.

רוסיה מסכימה עם הממשלה הסורית בנוגע לנושאים הבאים:

הצורך בחיסול מערכי המורדים והשתלטות מחדש בסיוע הרוסים על טריטוריות שנתפסו על ידי המורדים.

סילוק הנוכחות הזרה מאדמת סוריה במיוחד בא-רקא.

עריכת בחירות כלליות בסוריה ב-8 לאוגוסט בפיקוח משקיפים רוסיים ומצרים. ישנה אפשרות שלאחר הבחירות תיווצר פדרציה בסוריה המתבססת על חלוקה לקבוצות אתניות. הממשלה הזמנית הציעה לאופוזיציה מינויים של נציגיהם לשרים אך הם סירבו להצעות.

תחילת ייצוב המצב הכלכלי בתמיכת סין, רוסיה והמערב. האיחוד האירופי וארצות הברית מוכנות לתת סיוע כלכלי כדי לייצב את המדינה.

סין תומכת בפיוס לאומי סורי והקמת ממשלה חדשה. הממשלה הסורית מצפה מסין להמשיך להידבר עמה גם בעתיד.

סוריה מתנגדת להקמת מדינה כורדית עצמאית.

האופוזיציה הסורית

גיב'הת (חזית) אלנצרה בהנהגת מחמד אל-ג'ולאני – הקו האידיאולוגי המנחה:

- הפלת משטרו של בשאר אל-אסד, התנגדות לכל מו"מ בו שותף המשטר העלאווי (בטענה לשמירת עקרונות המהפכה).
- כינון אמירות אסלאמית (נכונות לדחות יישומה כשהנסיבות תבשלנה), נאמנה למנהיג אלקאעדה והחלת חוק השריעה בשטחים הנתונים למרות אלנצרה בצורה הדרגתית ובתיאום עם כוחות האופוזיציה הסורים השותפים.
- עמדה לגבי המדינה האסלאמית - קריאה לכל פעילי המדינה האסלאמית הפועלים בשטח סוריה להצטרף לשורות אלנצרה תוך כדי התנערות מהנהגת המדינה האסלאמית ואי הכרה בה.
- נכונות לשת"פ עם ארגוני אופוזיציה סורית ובמיוחד הפלגים האסלאמיסטיים.
- התנגדות להפסקת אש ופתיחת מו"מ לשלום עם המשטר העלאווי דוגמת ועידת ריאד וכל סוג של ועידת שלום בחסות זרה.
- לחימה בלתי מתפשרת בתנועת חיזבאללה הלבנונית, דרישה לסילוק כל הכוחות המסיעים לאסד, קרי, חיזבאללה, איראן והמליציות השיעיות.
- ניצחון בסוריה מהווה שלב בדרך לכיבוש פלסטין ולכן חשוב לשמור על אחדות השורות בקרב פעילי הג'יהאד.

האופוזיציה החילונית הלאומית (הצבא החופשי והקואליציה הלאומית):

- נכונות לפתוח במו"מ להסדר שלום וביטחון עם המשטר העלאווי.
- תביעה לשלב את רמת הגולן בדיונים להסדר מדיני, קרי נסיגת ישראל מרמת הגולן הסורית.
- תביעה לסלק את הכוחות האיראניים (משמרות המהפכה), חיזבאללה והמליציות השיעיות מתחומי סוריה.

- כינון רצועות ביטחון בגבולות ירדן, לבנון וישראל כדי לאפשר הזרמת סיוע הומניטארי לאוכלוסייה האזרחית השוהה בשטחים הנתונים למרות כוחות האופוזיציה הסורית.

עיראק

גבולותיה של עיראק וכבודה חייבים להישמר. עיקרון זה חיוני למען שמירה על יציבות ושלום במזרח התיכון. הובהר לעיראק בפגישות עם השחקנים הרלוונטיים כי: ארצות הברית מחויבת לשמירה על שלמותה הטריטוריאלית של עיראק.

האיחוד האירופי לא יתמוך במהלך כורדי לעצמאות אך לא יתנגד למהלך באופן אקטיבי.

סין מאמינה כי שמירה על השלמות הטריטוריאלית היא קריטית לשמירה על שיטת מדינת הלאום ולכן יש לשמור על קיומה בעיראק. סין הבהירה כי על אף תמיכתה בעיראק, בשלב זה, אינה יודעת אם תשתמש בזכות הוטו במועצת הביטחון כדי למנוע מדינה כורדית - ההחלטה תלויה באווירה הבינלאומית באותה העת.

כוחות חיצוניים זרים (במיוחד איראן) צריכים לעזוב, אך לא מהר מדי כך שיווצר ואקום (ארצות הברית תשמור על הקואליציה במקרה שעיראק תצטרך סיוע צבאי בעתיד).

אי-היציבות בעיראק תגדיל את הקושי להתמודד מול איום האסלאם הרדיקלי.

עיראק תשמור על זכויות כלל האוכלוסיות שבשטחה ותגן על האזור הכורדי האוטונומי, שהנו חלק מעיראק.

הערבים והכורדים שותפים כיום בפדרציה עיראקית מאוחדת. אם ברחני מתעקש על המשך המהלך לעצמאות, הוא יישא בהשלכות לפעולותיו.

עיראק מקווה מקווים שהקהילה הבינלאומית לא תישאר פסיבית בהתנגדותה לצעדים הרסניים אלה המתבצעים על ידי מנהיגות הכורדים, אלא תביע התנגדותה.

כורדים

הכורדים בעיראק: הכורדים מעודדים מקבלת התמיכה מתורכיה וימשיכו במהלכים לכינון מדינה כורדית ויקיימו משאל עם באוקטובר. הכורדים דורשים הכרה מהקהילה הבינלאומית לזכות הכורדים להגדרה עצמית. הכורדים מרוצים מכך שארצות הברית הסכימה לרעיון הקמת יחידה צבאית אווירית כורדית שתצויד במסוקים.

הכורדים בסוריה: הכורדים יקדמו רעיון של פדרציה וייקחו חלק בוועידה בינ"ל בז'נבה. הפרוזדור היבשתי הכורדי לים התיכון נתמך על ידי רוסיה וסין והכורדים יפעלו להשגת תמיכה של מדינות נוספות.

המדינה האסלאמית: הכורדים ימשיכו להילחם במדינה האסלאמית על מנת להבטיח את שלום הכורדים ושלום בעלי בריתם באזור.

פניה כורדית למערכת הבינ"ל:

"כפי שכבר הוכחנו, אנו אפקטיביים במלחמה מול המדינה האסלאמית שלבסוף חוסלה. אנו מפצירים בשחקנים בינלאומיים להכיר בהקרבתנו בעבר ובהווה במסגרת מאבק זה ולפצותנו בהתאם."

פגישות נערכו עם חיזבאללה, הכורדים, הרוסים והסינים.

איראן והכורדים בעלי ברית עוד מתקופת מלחמת המפרץ הראשונה. למרות זאת, שלמותה הטריטוריאלית של עיראק חשובה ולכן איראן מתנגדת לעצמאות הכורדים.

איראן דרשה ש- 10,000 אנשי מיליציה עיראקים שיעים ו-5,000 חיילי משמרות המהפכה יכנסו לסוריה.

איראן תומכת בהעברת השליטה בסוריה לידי מאהר אל אסד.

על הגבולות בין סוריה ולבנון ובין סוריה וישראל להיות תחת שליטת הצבא הסורי, משמרות המהפכה האיראניים וחיזבאללה.

איראן מעוניינת לחתום על הסכם סחר חופשי עם עיראק.

לאיראן הבנות עם סין לגבי המשך שיתוף הפעולה הכלכלי בין המדינות.

הרכבת בין טהראן ל-י וו שבסין מהווה אינטרס אסטרטגי סיני ולכן הוסכם על שיתוף פעולה בבניית מסילת הברזל לפרויקט זה. סין מעוניינת שאיראן תהיה מעצמה אזורית בעלת השפעה.

חיזבאללה

נערכה ישיבה של מועצת א-שורא לצורך דיון לגבי אישור שיחות עם הרוסים, האיראנים והסורים.

בכוונת חיזבאללה למכסם את היכולת המבצעית בתקופה זו וכן להחזיר את השליטה על המערכת הלבנונית ואת השליטה הפיננסית על המערכת הבנקאית הלבנונית.

בכוונת חיזבאללה להשפיע על בחירת הנשיא.

בפגישה רשמית שנערכה עם איראן, היא הביעה תמיכה בחיזבאללה אך ציינה כי המצב בסוריה לאחר ההתנקשות באסד דורש את מירב תשומת לבה ואת תגבור הכוחות השיעיים בסוריה. לכן, תכניתה של חיזבאללה לעימות ישיר ורחב היקף כנגד ישראל צריכה להידחות לעת אתה.

במרחב הישראלי - חיזבאללה מבהיר כי לארגון יכולת לגרום לישראל נזק בלתי קונבנציונאלי, לדוגמה: פגיעה במתקן האמוניה בחיפה. בנוסף, הארגון מזהיר כי ביכולתו להפיל מטוסי קרב וכלי טיס בלתי מאוישים בתוך המרחב הישראלי. בכל החזיתות חיזבאללה מייצר את היכולת לתת מענה לישראל (אווירית, ימית וקרקעית).

יחידות של חיזבאללה נכנסות למחנות אימונים מיוחדים כהכנה למקרה של מלחמה עם ישראל. אלה יהיו כוחות מאומנים המונים אלפי לוחמים המוכנים לעימות אינטנסיבי מול ישראל. הוחלט לאחר הדיון בנושא במועצת הא-שורא, כי פעילות זו תתבצע גם כדי לשמר את האגף הסורי. זאת, במטרה לשחרר את רמת הגולן מהשליטה הישראלית.

הארגון קיבל החלטה להמשיך בהעברות אמצעי לחימה מסוריה ללבנון וכמו כן יעבו את מערך הטילים ארוכי הטווח.

בעת מלחמה עם ישראל, ירכז הארגון מאמץ לשתק את שדה התעופה בן גוריון באופן עצמאי או על ידי סיוע של החמאס.

הארגון יבחן את היערכותו לבצוע פעולות בחו"ל כנגד יעדים יהודיים / ישראלים.

תקיים פגישה עם דרג מקבלי החלטות האיראנים לאישור ההחלטות שהתקבלו במועצת הא-שורא.

תורכיה

מוקמת ממשלת קואליציה יחד עם מפלגת ה-MHP (מפלגת התנועה הלאומית), אשר תתמוך בשיטה נשיאותית בתמורה ללחץ תורכי לשליטה במוסול.

תורכיה תומכת בפומבי במשאל העם הכורדי.

תורכיה והכורדים בעיראק הגיעו להבנה חשאית באשר לתמיכה תורכית בעצמאות בתמורה לנוכחות תורכית ארוכת טווח במוסול ופתיחת פרוזדור צר בין מוסול לבין הגבול התורכי.

מצרים

רוסיה פנתה למצרים בבקשה לשיתוף פעולה בתהליך ארוך הטווח של שיקום ובניית המדינה בסוריה. מצרים הסכימה לשת"פ בתנאי אחד: אין מקום לפתרון פדרטיבי בסוריה, ונדרשת מחויבות לשמירת השלמות הטריטוריאלית של סוריה.

עיראק: מצרים דוגלת בשלטון מרכזי חזק, אשר מייצג את כל חלקי החברה העיראקית.

מצרים סבורה, שהקמת מדינה כורדית עצמאית תיצור אנדרלמוסיה באזור, במקום לתרום ליציבותו.

על הפליטים לחזור בהדרגה ובאופן שיטתי לאדמותיהם בעזרת הקהילה הבינלאומית, ובמיוחד בעזרת האיחוד האירופי, ארה"ב ורוסיה.

באשר לסוגיה הפלסטינית, עמדתה המסורתית של מצרים עומדת בעינה – חזרת ישראל לקווי '67, מזרח ירושלים כבירת המדינה הפלסטינית העצמאית. מצרים קוראת לשיחות ישירות בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית, על בסיס יוזמת השלום הערבית או היוזמה הצרפתית ומוכנה לארח את השיחות.

מצרים מבקשת את עזרת ארה"ב למלחמתה בשלוחת המדינה האסלאמית בסיני. מצרים חוששת כי בשל קריסת המדינה האסלאמית בסוריה ובעיראק תתגבר פעילות הטרור של הארגון במצרים.

ירדן

זרם הפליטים לירדן רק גבר ולאור האירועים האחרונים הדבר צפוי להמשיך. הדבר מהווה נטל כבד לא רק על הכלכלה הירדנית, אלא גם על הריבונות והמבנה החברתי של ירדן, אשר מוצאת את עצמה בנקודת רתיחה, או קרוב אליה.

ישנם פליטים אשר חפצים בחיים טובים יותר בירדן, ואשר יכולים לתרום לכלכלה הירדנית. אולם, ישנם גורמים קיצוניים בקרב הפליטים, אשר מאיימים על שגרת החיים הירדנית. לכן, האיום על ירדן כפול: סוגיית הבטחון, הנובעת מאסלאמיסטים המגיעים באמצעות משבר הפליטים, והסוגיות הכלכלית וההומניטארית של הפליטים עצמם. שני איומים אלה מדאיגים במידה שווה.

ירדן מבקשת לפנות למערב (ארה"ב, האיחוד האירופי וכו') לקבלת סיוע הומניטארי ולעזרה עם משבר הפליטים, וכן לתמיכה לוגיסטית וחילופי מידע מודיעיני על מנת להאבק באיום הביטחוני הגדל מצד המדינה האסלאמית וארגונים ג'האדיסטיים אחרים. בעוד שירדן מבקשת את עזרת המערב, היא פתוחה לקבלת עזרה ממעצמות נוספות (רוסיה, סין וכו'). ירדן מצפה גם לשיתוף פעולה ישראלי בנושאי בטחון המדאיגים עמוקות את שתי המדינות.

ירדן מודעת למצוקתם של מיעוטים ברחבי הלבנט (וברחבי אזור המזרח התיכון וצפון אפריקה), במיוחד הכורדים, ומדגישה את הקשר העמוק שהיא חולקת עם העם הכורדי. ירדן תעביר סיוע הומניטארי לעם הכורדי מתי שתדרש לכך והיכן שתמצא לנכון. עם זאת, ירדן, בבטחון מלא, תומכת

ללא כחל ושרק בשלמותה הטריטוריאלית של עיראק ושל כל המדינות הערביות החברות, ואינה תומכת בפילוגים מכל סוג שהוא (בין אם מדובר בחלוקה כורדית/ערבית, סונית/שיעית או כל סכסוך אחר). ירדן חותרת לקידום פתרונות דיפלומטיים אשר אינם פוגעים בשלמות טריטוריאלית בכל הסכסוכים במזרח התיכון.

ירדן מברכת על האפשרות לחזרה לשיחות שלום בין ישראל לבין הרשות הפלסטינית והתקדמות העם הפלסטיני להשגת מדינה. ירדן קוראת לרשות הפלסטינית ולחמאס להתפייס, בנוסף להפסקת פעולות אשר גורמות לניכור מצד הקהילה הבינלאומית. בהקשר זה, ירדן חולקת את עמדתה של מצרים בסוגיה הפלסטינית ושואפת לעזור בהגעה לפיוס מדיני ובחזרה לשיחות שלום עם ישראל.

ירדן מברכת על כל פתרון מדיני למשבר בסוריה והממלכה ההאשמית תעשה כל שביכולתה לתרום לבניה מחדש של סוריה ולסייע לפתרון בדרכי שלום לסכסוך בסוריה ובעיראק. במשבר הנוכחי עמו מתמודדת ירדן, נדרש סיוע של הקהילה הבינלאומית וקיים צורך ברפורמה באירופה בנושא הגירה. רק בעזרת שיתוף פעולה בנושאי ביטחון והגברת הסיוע הכלכלי תוכל ירדן לסייע באופן מועיל לסוריה שלאחר סכסוך.

ערב הסעודית

מטרתה של סעודיה לייצב את האזור בעזרת קואליציה ערבית מאוחדת ולמזער את ההתערבות האיראנית באזור (בעיקר בתימן, בסוריה ובעיראק).

באשר למגעים המדיניים והשיחות באזור:

סעודיה מקבלת את הצעת רוסיה להקמת קונפדרציה בסוריה.

סעודיה קוראת לקיום בחירות פנימיות בסוריה בתוך ארבעה חודשים מהקמת הקונפדרציה.

סעודיה תובעת מכוחות זרים לסגת מסוריה; במיוחד חיבאללה ואיראן.

במקרה שהכוחות הזרים (חיבאללה ואיראן) לא ייסוגו, סעודיה תקים קואליציה של מדינות ערב, אשר תתערב צבאית בסוריה במטרה לאכוף את ההסכם.

באשר לתימן, סעודיה מברכת על ההסכם המוצע, אשר מתגבש בשיחות בכווית.

באשר לרש"פ וחמאס, סעודיה תמשיך לתמוך בפלסטינים ותעודד אותם לקבל פתרון של הפסקת אש ארוכת טווח במסגרתה ישראל תסיים את המצור על עזה.

באשר לעיראק, סעודיה תומכת בממשלה אשר תכלול את כל הפלגים, ואשר תגן במיוחד על זכויות הכורדים והסונים.

סעודיה מקדמת בעיראק הקמת קואליציה פוליטית, המבוססת על גורמי הכוח הפנימיים במדינה (ללא מעורבות של איראן, תורכיה וכו').

סעודיה תקדם תהליך שלום פנימי, במסגרתו תבחר הנהגה מקובלת. על המנהיג יהיה להכריז, שהוא ידאג לכל המיעוטים האתניים וקבוצות אחרות עיראק.

סעודיה דורשת שכוחות חיצוניים יעזבו את המדינה, ברגע שהקואליציה תקום.

סעודיה תכיר במדינה הכורדית, מכיוון שהכורדים הם סונים מתונים.

הזירה הפלסטינית:

חמאס

התקיימה פגישה בין הנהגת הארגון לסעודים אשר הובילה את הנהגת הארגון למסקנה שחמאס נמצאת במקום האחרון בסדר העדיפויות הסעודי ולפיכך על הפלסטינים לקחת אחריות על עתידם. נעשה ניסיון פיוס עם הרשות הפלסטינית בתיווך מצרים, תורכיה, סעודיה, קטר. נערכה פגישה "מרובעת" עם הרשות הפלסטינית, מצרים וירדן: חמאס ביקשה לקיים שיחות (בלתי ישירות) עם ישראל בקהיר אך לא זכתה לתשובה. חמאס ביקשה לפתוח את המעברים ולהסיר את המצור. המצרים לא מוכנים להיענות לבקשת חמאס לאור הקשרים של חמאס עם המדינה האסלאמית והחיילים המצריים שנהרגו כתוצאה מפעולות טרור בסיני. ירדן לא מוכנה לסייע לחמאס מעבר לעזרה הומניטרית וזאת עד שחמאס "ישנה את דרכיו". לחמאס חשוב להבהיר כי: למחמוד עבאס (אבו מאזן) אין כל סמכות וזאת מאחר שלא נבחר לנשיאות. משמעות תמיכת מצרים וירדן ברשות הפלסטינית היא תמיכה בשלטון מושחת ולא בדאגה אמיתית לעם הפלסטיני. לחמאס יש נשק ואנו לא פוחדים להשתמש בו.

הרשות הפלסטינית

הכרזת תמיכה פומבית בשיחות שנקבעו בחסות האו"ם לאחר נפילת המדינה האסלאמית - הרשות הפלסטינית מברכת באופן רשמי על המאמצים להגיע לפתרון במזרח התיכון. הרשות הפלסטינית דורשת שהוועידה הבינ"ל למזרח התיכון תכלול את הסוגיה הפלסטינית כנושא מרכזי בסדר היום הרשמי - כולל פתרון שתי המדינות לשני העמים. הנהגת הרשות הפלסטינית ובמיוחד יושב ראש אש"ף מחמוד עבאס (אבו מאזן) סופגת ביקורת קשה מהרחוב הפלסטיני עקב תמיכתה בפתרון שתי המדינות. הפגנות ענק התקיימו ברמאללה, חברון, ג'נין ושכם בעקבות הכרזתו של מחמוד עבאס על תמיכה בפתרון שתי המדינות - מפגינים תקפו בנקים, תחנות משטרה וכן את משרדי הרשות הפלסטינית ואש"ף. הצבא הישראלי הרג 25 מפגינים ופצע 100 נוספים בתגובה להפגנות הענק. ראשי שירות ביטחון הפנים הפלסטיני ומנגנון הביטחון המסכל התפטרו, ביקרו את הנהגת הרש"פ וביטלו את שיתוף הפעולה הביטחוני עם ישראל. מחמוד עבאס הכריז כי ארגון בשם "אחראר פלסטיין" - קבוצה המזוהה עם המדינה האסלאמית - חדר לשורות מנגנון הביטחון המסכל הפלסטיני. מקורות ברשות הפלסטינית מדווחים כי לאור ההתפרעויות וחוסר הביטחון הכללי בשטחי הרש"פ וכן לאור האדישות של הקהילה הבינלאומית לנושא הפלסטיני, מחמוד עבאס שוקל התפטרות מידית תוך 48 שעות והעברת האחריות המימשלית לישראל. "אחראר פלסטיין" הכריז על מדינה פלסטינית בכל הטריטוריה של פלסטיין.